

FAQ: preguntes típiques sobre Catalunya

WithCatalonia.org

Aquí hi ha respostes a algunes de les preguntes típiques (“Frequently Asked Questions”, FAQ) sobre el moviment sobiranista català. De fet, més que preguntes, bastants realment són malentesos. Algunes fins i tot són mentides deliberadament promocionades per tal de minar el suport al dret a decidir de Catalunya..

Continguts

1	“El moviment per la independència és una cosa de la burgesia”	3
2	“La lluita per la independència és una maniobra de les elits catalanes per tapar la corrupció”	3
3	“Si la lluita per la independència fos progressista, l’esquerra espanyola li donaria suport”	3
4	“Tot moviment nacionalista és de dretes i racista per naturalesa”	4
5	“No és just que s’imposi l’escola en català a les famílies castellano-parlants”	4
6	“El referèndum s’hauria d’haver acordat amb el govern espanyol”	4
7	“El referèndum no és constitucional”	5
8	“Els Balcans ens van mostrar com acaben aquestes coses: no en volem una repetició”	5
9	“Necessitem menys fronteres, no més”	5
10	“Tot va de diners: la gent catalana és més rica que la de la resta d’Espanya”	6
11	“Catalunya no vol ser solidària amb les comunitats menys desenvolupades econòmicament”	6
12	“Per què volen la independència? No significa gaire cosa al món globalitzat”	6
13	“La lluita per la independència provoca el creixement del feixisme”	7
14	“Els presos polítics són criminals”	7
15	“Si us feu independents quedareu fora d’Europa”	8
16	“Catalunya ja és una regió autònoma: no n’hi ha prou amb això?”	8

1 “El moviment per la independència és una cosa de la burgesia”

Fals.

El 80% de població de Catalunya —i, per tant, gran part de la gent treballadora i de les classes populars— defensa el dret a decidir en un referèndum.

Aquest 80% inclou persones que defensen l'*estatus quo* i altres que volen una relació federal amb l'Estat espanyol, però la majoria és partidària de la independència.

Els individus i grups a favor de la independència es caracteritzen per la transversalitat social. Inclouen pagesos, bombers, estibadors, educadors, professors, i molts altres col·lectius. Aquestes persones han demostrat el seu suport a la independència mitjançant les grans manifestacions i, sobretot, a les urnes.

En canvi, la gran burgesia catalana es troba a gust dins l'Estat espanyol. Les grans organitzacions empresarials de Catalunya —com Foment del Treball o el Cercle d'Economia— rebutgen la independència i fins i tot es van oposar al referèndum. Foment del Treball va titllar la llei del referèndum de “cop d'Estat jurídic”.

A causa d'aquesta actitud, dues mil empreses es van aprofitar de les mesures especials introduïdes pel PP per animar-los a traslladar la seva seu oficial fora de Catalunya, davant “l'amenaça” de la independència. (No cal dir que el PP, amb la seva defensa de la “Espanya, una e indivisible”, sí que representa la burgesia espanyola.)

2 “La lluita per la independència és una maniobra de les elits catalanes per tapar la corrupció”

Fals.

La lluita per la independència s'ha impulsat des del carrer i des de les institucions cíviques de Catalunya.

Va esdevenir un moviment massiu a partir del 2010, en resistència al bloqueig de Madrid contra l'Estatut d'Autonomia del 2006 impulsat pel llavors

President socialista, Pasqual Maragall, que governava en coalició amb Esquerra Republicana i Iniciativa-EUiA. L'estiu de 2010, davant el recurs d'inconstitucionalitat presentat per diputats del Partit Popular, el Tribunal Constitucional va anul·lar parts importants de l'Estatut. Aquest Estatut ja havia passat pel Congrés espanyol (patint fortes retallades respecte al text acordat pel 80% del Parlament català) i després s'havia aprovat a Catalunya mitjançant un referèndum.

Com a resposta a l'anul·lació parcial de l'Estatut, Òmnium Cultural va convocar una manifestació sota el lema: “Som una nació. Nosaltres decidim”. Hi van participar més d'un milió de persones. Va ser la primera d'una sèrie de manifestacions enormes, de fins a 2 milions de participants.

Aquest moviment va arrossegar Convergència (amb molts dubtes i reticències) cap a l'independentisme, trencant així la seva coalició amb Unió.

Jordi Pujol i la coalició de Convergència Democràtica de Catalunya i Unió Democràtica de Catalunya (CiU) van governar Catalunya durant més de dues dècades. Al llarg d'aquest temps, aquesta coalició va actuar exclusivament dins el marc autonòmic. Les diverses acusacions de corrupció contra la família Pujol no van provocar cap gest a favor de la independència. Només a partir del 2010, i sota el mandat del llavors President Artur Mas, Convergència es va comprometre amb el procés sobiranista.

Si l'objectiu de la implicació de Convergència en el procés sobiranista va ser protegir-se davant les acusacions de corrupció, cal dir que no ha donat els resultats desitjats; actualment gran part de la família Pujol té casos oberts. El mateix Parlament català que va promoure la consulta del 9 de novembre de 2014 també va investigar a fons la corrupció.

3 “Si la lluita per la independència fos progressista, l'esquerra espanyola li donaria suport”

L'esquerra espanyola té una història digna en el terreny de la solidaritat internacional i la defensa dels drets dels pobles: bons exemples en són el suport als moviments populars a Amèrica llatina i la mobilització contra les guerres a l'Orient mitjà. Però tristament, amb algunes excepcions dignes, no aplica els mateixos criteris al cas català.

No és un problema nou ni aïllat. Gran part de l'esquerra francesa va girar l'esquena al moviment independentista d'Algèria, i la majoria de l'esquerra britànica mai es va solidaritzar amb el moviment republicà irlandès.

Es fa evident que als partits de l'esquerra espanyola els costa més donar suport a una lluita propera, que afecta directament el mateix estat on viuen i on volen guanyar vots, que no pas a un poble llunyà. Tenen problemes quan es posa en dubte la pròpia concepció del país on viuen. La lluita per la república catalana planteja la pregunta "què és Espanya?".

Tard o d'hora hauran de reconèixer que l'assalt del govern espanyol al dret democràtic d'autodeterminació del poble de Catalunya acabarà perjudicant totes les forces progressistes a l'Estat.

4 “Tot moviment nacionalista és de dretes i racista per naturalesa”

El moviment pels drets nacionals de Catalunya s'ha associat clarament amb la defensa de la justícia social i ambiental. El Parlament català, amb majoria independentista, ha aprovat una sèrie de lleis progressistes... que han estat tombades per l'Estat espanyol. Gran part del sobiranisme català també s'ha plantat molt fermament contra el racisme i a favor de l'acollida de la gent refugiada. Com a exemple, es pot assenyalar la seva contribució a la massiva manifestació per l'acollida del 18 de febrer de 2017.

És massa simplista tractar el moviment català de "nacionalista": seria més correcte parlar de moviment independentista, o encara millor, moviment pel dret democràtic a decidir.

També és important assenyalar que no tots els "nacionalismes" són iguals. Alguns nacionalismes volen imposar un estat opressor i/o imperialista; d'altres combaten aquests estats i mostren solidaritat amb d'altres moviments sobiranistes arreu del món. No és el mateix el nacionalisme d'estat, que és el que practica el govern espanyol, que el sentiment de país que és un factor important per a molta gent en el moviment per l'autodeterminació de Catalunya.

De cap manera es pot definir l'aspiració a l'autodeterminació de Catalunya com de dretes o racista.

5 “No és just que s'imposi l'escola en català a les famílies castellano-parlants”

L'escola en català va ser una demanda impulsada per famílies castellano-parlants, de classe treballadora, als anys 80. Aquestes famílies van veure que amb només unes poques hores de classe a la setmana, els seus fills i filles no aprenien bé el català. Existien escoles privades en català, però va ser precisament la comunitat castellano-parlant la que va exigir l'escola pública en català.

Gràcies a aquestes lluites, es va iniciar el sistema d'immersió lingüística al col·legi Rosselló-Pòrcel de Santa Coloma, durant el curs de 1983-84. Vist el seu èxit, al llarg de la següent dècada es va estendre el model a les escoles d'arreu de Catalunya.

L'escolarització en català no perjudica cap sector de l'alumnat, més aviat al contrari; la immersió permet assolir un bilingüisme real, cosa que millora les capacitats lingüístiques en general. Segons els informes del Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu "l'alumnat català passa a l'educació secundària obligatòria amb un domini efectiu i similar d'ambdues llengües oficials". A més a més, "els alumnes que tenen un bon rendiment en una llengua generalment mostren bons resultats també en l'altra".

Per resumir, l'escola en català no és una imposició sobre les famílies obreres castellano-parlants; és més aviat un model d'èxit aconseguit en gran part gràcies a les seves lluites.

6 “El referèndum s'hauria d'haver acordat amb el govern espanyol”

Hi ha una llarga llista d'intents de pactar un referèndum amb el govern espanyol. Es calcula que aquest govern ha rebutjat 18 propostes de diàleg des de 2012. Els intents de negociar els han impulsat no solament la majoria dels partits catalans, sinó també partits bascos i gallecs.

El 8 d'abril del 2014, tres representants de Catalunya —en Jordi Turull de Convergència, la Marta Rovira d'ERC i en Joan Herrera d'ICV— van demanar de manera conjunta, en un Ple monogràfic al Congrés espanyol, la capacitat de convocar referèndums, fent ús de l'article 150.2 de la

Constitució. El govern de Rajoy s'hi va negar, com sempre.

Els partits que rebutgen de ple el dret a decidir tenen més de dos terços dels escons al Congrés espanyol; per tant, aquells sectors que diuen que estarien d'acord amb un referèndum pactat amb Madrid revelen cert cinisme. Més que un veritable intent de fer efectiu el dret a decidir, aquest posicionament sembla una coartada per no fer front a la situació real de bloqueig per part del govern espanyol i els partits que li donen suport.

7 “El referèndum no és constitucional”

Els partits unionistes insisteixen: “no depèn de nosaltres, el dret a decidir no té cabuda a la Constitució espanyola”. Però ells mateixos van desmuntar aquest argument definitivament l'any 2011. A l'estiu de 2011, el govern del PSOE, sent president José Luis Rodríguez Zapatero, va acordar amb el PP esmenar la Constitució espanyola, en temps record i sense referèndum.

L'esmena es va fer per complir amb l'exigència de la Unió Europea —representada llavors per Angela Merkel i Nicolás Sarkozy— d'incorporar l'estabilitat pressupostària dins la Constitució espanyola. Van fixar en pedra l'austeritat per a totes les institucions de l'Estat espanyol, des del govern central, passant pels governs autonòmics, fins als ajuntaments.

Deixant de banda que el “dèficit cero” és un element de fe neoliberal i molt dubtós com a estratègia de govern, van confirmar allò que ja se sabia; que quan hi ha voluntat d'esmenar la Constitució, es pot fer. L'argument constitucionalista és una excusa, no un motiu real.

És més, 600 juristes de Catalunya —incloent-hi la Mercè Barceló, Catedràtica de Dret Constitucional a la UAB i l'Enoch Albertí i Rovira, Catedràtic de Dret Constitucional a la UB— van signar un manifest en el que afirmen que el referèndum sí té cabuda a la Constitució espanyola vigent. De nou, no és un problema legal o constitucional, sinó polític.

8 “Els Balcans ens van mostrar com acaben aquestes coses: no en volem una repetició”

Aquest argument parteix de la idea que tot conflicte que tingui a veure amb la qüestió nacional

desembocarà en una guerra civil i la posterior neteja ètnica, però els punts de comparació entre el conflicte dels Balcans i el de Catalunya i Espanya són mínims.

Històricament els Balcans són una cruïlla de camins entre els imperis otomà, rus i austro-hongarès. Hi conviuen diverses religions—el catolicisme, el cristianisme ortodox, l'islam...— i d'altres minories nombroses, com el poble rom (gitano). I mentre hi ha zones amb més presència d'una nacionalitat, cultura o religió que altres, totes es barregen; hi ha pobles i ciutats amb diferents majories i minories molt a prop les unes de les altres. Per això, els intents de crear als Balcans estats-nació més o menys homogenis sempre han comportat guerra i neteja ètnica.

El cas català és diferent. No fa gaire *El País* va informar d'una enquesta de la població de Catalunya que demostrava que només el 3% se sentia solament espanyol; un altre 5% se sentia “més espanyol que català”; el 90% se sentia tant o més català que espanyol. En breu, aquestes xifres demostren que a Catalunya existeix un fort sentiment de pertinença al país, que no entra en contradicció amb el sentiment bastant estès d'identitat espanyola.

En els darrers anys, Catalunya ha passat a ser un país molt més divers, amb moltes persones de diferents parts del món, tant d'altres països europeus com de tots els continents. Això ha fet créixer la riquesa cultural del país però de cap manera ha comportat una fractura social.

A Catalunya avui, la majoria de les persones tenen identitats plurals —s'hi combinen sentiments nacionals de Catalunya, d'Espanya i d'un centenar llarg d'altres països del món— però hi ha un grau elevat de consens sobre el fet que vivim a Catalunya.

La tragèdia dels Balcans va ser producte d'un complex mosaic d'identitats nacionals, enfrontades per culpa de polítics sense escrúpols.

Un desenllaç bèl·lic aquí no és gens probable. Perquè sigui impossible del tot, cal deixar de donar via lliure als polítics sense escrúpols i obrir un diàleg sobre com respondre a les demandes democràtiques de la població de Catalunya.

9 “Necessitem menys fronteres, no més”

La lluita catalana en realitat té més a veure amb eliminar fronteres que no pas amb posar-les. En

canvi, la brutal repressió estatal contra el moviment sobiranista té l'objectiu de mantenir les fronteres espanyoles actuals, amb Catalunya dins d'elles.

L'internacionalisme sempre ha estat fort a Catalunya, al menys des de l'auge del sindicalisme fa més d'un segle. Després de les protestes de Seattle, a principis de la dècada del 2000, Catalunya va ser un referent del moviment per la justícia global, mal anomenat "antiglobalització". El 2003, Catalunya va protagonitzar un dels grans moviments contra la guerra il·legal a l'Iraq, impulsada entre altres pel govern de José María Aznar.

Avui, el desig de trencar amb l'Estat espanyol és impulsat, entre altres coses, per l'intent d'obrir les fronteres a les persones refugiades que el govern espanyol s'ha negat a acollir, incomplint així el dret internacional, els mínims d'humanitat i també els seus propis compromisos.

Són els defensors de l'*estatus quo* els que promouen les fronteres entre les persones. I ho fan amb arguments hipòcrites. Sembla que l'única frontera que els molesta és la d'una futura república catalana; ni se'ls passa pel cap retirar les tanques de fil ferro de les fronteres actuals de l'Estat espanyol, ni molt menys eliminar aquestes fronteres del tot.

10 "Tot va de diners: la gent catalana és més rica que la de la resta d'Espanya"

L'economia catalana és forta, però Catalunya no és la comunitat autònoma més rica de l'Estat. En termes de PIB per càpita, Catalunya supera la mitjana estatal en un 19%. És quarta en la llista de les comunitats, just després de Navarra i abans d'Aragó. La primera en la llista, a gairebé 37% per sobre de la mitjana, és la comunitat de Madrid.

Dit això, sigui a Catalunya o a Madrid, les xifres globals sempre amaguen més que no expliquen. Segons l'*Enquesta de Condicions de Vida* de 2016, la taxa de risc de pobresa a Catalunya era del 13,2% (a Madrid, del 18,2%) i el 32,3% de les llars tenia dificultats o moltes dificultats per arribar a finals de mes (a Madrid, el 29,7%).

11 "Catalunya no vol ser solidària amb les comunitats menys desenvolupades econòmicament"

Alguns sectors del moviment sobiranista català se centren en les qüestions fiscals i es queixen que "paguem massa a Madrid". Però la crítica va dirigida al govern espanyol i no (treient a una petita franja de dretes, gens representativa) contra la gent d'Andalusia o Extremadura. En aquestes comunitats el PIB per càpita és la meitat del de Madrid. Aquesta desigualtat no ha canviat gaire al llarg dels últims 20 anys. És obvi que el govern espanyol no dedica els impostos de la solidaritat en inversions per millorar la situació econòmica de les altres autonomies.

De fet, els sectors que impedeixen les mesures que portarien una millora a Andalusia i Extremadura — la reforma agrària, el desenvolupament econòmic, la justícia social...— són els mateixos que neguen el dret a decidir a Catalunya. I les forces que volen un canvi real al sud —com ara el Sindicato Andaluz de Trabajadores/as— també se solidaritzen amb els drets democràtics de Catalunya.

12 "Per què volen la independència? No significa gaire cosa al món globalitzat"

Amb totes les seves limitacions, els estats nacionals segueixen tenint certa capacitat d'incidir. És evident que els enemics de la independència s'oposen a perdre una part de l'estat espanyol i encara menys acceptarien la seva liquidació. Per què serà, si els estats ja no pinten res?

Malgrat la repartició de les competències a les comunitats autònomes, encara hi ha moltes coses que es controlen des de Madrid. Per molta globalització que hi hagi, és el govern central qui decideix on invertir en infraestructures i en moltes altres coses. I ho fa des d'una visió centralista, no en funció de les necessitats de la gent als diferents territoris. Un exemple molt clar, els veïns i veïnes de Múrcia celebren protestes diàries des de fa més de sis mesos, demanant que la nova línia de l'AVE que travessarà la seva ciutat sigui soterrada, com a moltes altres ciutats, en comptes d'anar a nivell de terra, dividint-la en dos.

El dret a decidir inclou les decisions sobre la pròpia vida econòmica i també social.

En tot cas, tothom és lliure de teoritzar sobre els estats nacions i la globalització, però la decisió sobre la independència de Catalunya li pertoca a la gent que hi viu, no a uns quants teòrics.

13 “La lluita per la independència provoca el creixement del feixisme”

Aquest argument és fals i perillós. El feixisme i l'autoritarisme creixen arreu d'Europa i del món, amb una forta presència institucional i electoral a molts països. És obvi que això és deu a factors diversos que res tenen a veure amb la independència catalana.

No obstant, els grups feixistes se senten envalentonats per l'anticatalanisme impulsat des del govern central i la dreta institucional. La causa no és la lluita pel dret a decidir, sinó la llarga campanya concertada de desprestigi de la societat catalana (veure més amunt, “els catalans són rics i insolidaris”). El govern espanyol fa servir les demandes de Catalunya com a cortina de fum per encobrir les retallades socials, la seva mala gestió i la corrupció generalitzada.

Gràcies a aquesta propaganda, les mesures repressives estatals contra l'exercici del dret a decidir no són objecte de grans protestes arreu de l'Estat. La impunitat per les actuacions policials del 20 de setembre i sobretot de l'1 d'octubre ha donat confiança a l'extrema dreta espanyolista. I la impunitat amb la que les autoritats van rebre les primeres agressions ultres va actuar com a un semàfor en verd per a l'augment de la seva violència.

Caldrà una lluita forta i unitària per aturar el feixisme, i aquesta lluita haurà de ser un nexe d'unió entre els sectors independentistes convençuts i la gran majoria democràtica de la gent unionista o constitucionalista. Són precisament les manipulacions fomentades per la dreta contra el moviment sobiranista —i contra altres moviments socials i polítics— les que estan donant ales al feixisme.

14 “Els presos polítics són criminals”

En Jordi Cuixart i en Jordi Sànchez, que porten a la presó des del 16 d'octubre de 2017, igual que la resta dels presos i preses, no han estat condemnats per cap crim. Els acusen de “delictes” inexistents i/o clarament polítics.

Se'ls acusa de sedició, que la RAE defineix com “alçament col·lectiu i violent contra l'autoritat, l'ordre públic o la disciplina militar, sense arribar a la gravetat de la rebel·lió”. Cap dels presos ha exercit ni proposat la violència.

Els (actualment) 9 presos i preses ho són per les seves idees i actes polítics, no per cap crim ni per res que no sigui legítim i democràtic. Si el PP i els tribunals diuen que el que han fet és il·legal, això diu més de les seves lleis i la seva falta de respecte per la democràcia que no pas de les persones empresonades.

La veritat és que els governs autoritaris i els seus sistemes judicials poc independents mai reconeixen que hi ha presos polítics. Sempre diuen que són simples criminals.

En Lluís Companys, President de Catalunya durant la guerra civil, va ser acusat sota les “lleis” del règim vigent l'any 1940 i jutjat en un simulacre de tribunal, amb advocat defensor i tot, per una sèrie de “delictes” que fàcilment inclourien la “sedició” de la que acusen els presos polítics catalans actuals. Cap demòcrata pot negar que el seu judici i execució —realment assassinat— tenien un caire polític.

La dictadura va introduir el “Decreto-Ley de 18 de abril de 1947 sobre represión de los delitos de bandidaje y terrorismo”: de nou, es perseguïen accions i opinions polítiques com a crims.

Nelson Mandela va ser jutjat per accions polítiques (que incloïen, a diferència dels presos actuals, actes que incloïen la violència). Però va ser condemnat com a criminal i va passar 27 anys a les presons de l'apartheid a Sud-àfrica. En aquella època, la Margaret Thatcher, llavors Primera Ministra britànica, va titllar Mandela de “terrorista”, però cap demòcrata negava que fos un pres polític.

Tot això —salvant les moltes diferències— s'aplica als presos polítics actuals.

15 “Si us feu independents quedareu fora d’Europa”

Catalunya té fortes relacions externes, tant amb Europa com amb el conjunt de la regió mediterrània. Això no canviarà, sigui quina sigui la situació institucional del país. La gent de fora que vol coses de Catalunya —ja siguin productes industrials; beguda i menjar; cultura...— seguirà volent-les, i *vice versa*.

Respecte a la Unió Europea (UE), està per veure què passarà. Alguna gent voldrà que una Catalunya independent en formi part. Altra gent sempre ha estat molt més crítica vers la UE (recordem que el 16 de març de 2002, mig milió de persones es van manifestar a Barcelona contra “l’Europa del capital i la guerra”).

La imposició antidemocràtica per part de la UE d’austeritat a Grècia i altres països, i ara el fet que hagin donat suport al govern espanyol en la seva repressió i atacs als drets democràtics de Catalunya, reforcen aquesta visió crítica. La gent és conscient que Islàndia, Noruega i Suïssa tampoc formen part de la UE i que no se’ls ha acabat el món.

En tot cas, s’haurà de veure què voldrà el poble de Catalunya i què voldran els estats europeus —no només l’Estat espanyol— quan passem de les hipòtesis actuals a la realitat de 7,5 milions de persones en mig d’Europa que vulguin mantenir relacions econòmiques i socials sòlides però respectuoses amb la resta del continent.

16 “Catalunya ja és una regió autònoma: no n’hi ha prou amb això?”

El sistema actual d’autonomies es va crear a l’ombra del franquisme, quan els militars encara amenaçaven amb tornar-nos a la dictadura. L’estructura existent es va dissenyar per limitar la capacitat d’autogovern de Catalunya i de les altres nacions sense estat.

El que ha passat des de llavors ha confirmat aquestes limitacions, amb l’aplicació del 155 com la cirereta del pastís. Ara és innegable que el sistema actual limita la capacitat del poble català per viure com vol; tant en l’aspecte nacional com pel que fa als drets socials. Per això ha crescut el suport a la independència.

A més a més, com s’ha dit forces vegades, es pot comentar sobre totes aquestes qüestions però en última instància cada nació ha de poder decidir el seu futur. Si la majoria de la població de Catalunya vol la independència, no es pot insistir que s’ha de quedar dins l’estructura autonòmica; una estructura, en tot cas, que la dreta espanyola vol canviar per limitar encara més els poders dels diferents pobles.